

Kaasamise kontrolltöö

Keskkonnaotsustesse avalikkuse kaasamise hindamise meetoodika
24.09.15

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS

1. Eesmärk:

„Kaasamise kontrolltöö“ on mõeldud lihtsalt hoomatavaks tööriistaks, millega hinnata, kui võrd hästi on avalikkuse kaasamist korraldatud ja läbi viidud erinevate keskkonnaotsuste tegemisel. Hinnatakse mitte ainult seda, kas ametnikud täidavad Eesti valdkondlikest seadustest (PlanS, KeHJS jms) tulenevaid nõudeid, vaid ka Aarhuse konventsiooni (AK) ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse üldnõudeid, mida mh on tutvustatud SA Keskkonnaõiguse Keskuse poolt 2015. a koostatud juhises „Keskkonnainfo kättesaadavus ja kaasamine keskkonnaotsuste tegemisse“¹. Kaasamise hindamisel peetakse silmas ka nõudeid tõlgendavat kohtupraktikat.

2. Mida hinnatakse?

Kaasamise korraldust ja elluviimist hinnatakse 14 küsimuse põhjal, mis on jagatud 4 kategooriasse:

1. Kaasamise ettevalmistus:

- 1.1. Kas on olemas avalik plaan kaasamiseks? (AK art 6 lg 2)
- 1.2. Kas avalikkust kaasati piisavalt varajases etapis? (AK art 6 lg 4, KeÜS § 28 lg 3)
- 1.3. Kas avalikkusele on selge, milliseid küsimusi millises etapis arutatakse? (AK art 6 lg 4, ACCC praktika)
- 1.4. Kas avalikkusele pakutakse eri laadi kaasaráakimise võimalusi (mitte ainult kirjalik või suuline)? (AK art 6 lg 7, KeÜS § 28 lg 3)

2. Avalikkuse teavitamine (AK art 6 lg 2, KeÜS § 28 lg 2)

- 2.1. Kas avalikkust on teavitatud aegsasti?
- 2.2. Kas avalikkust on teavitatud tõhusate kanalite vahendusel?
- 2.3. Kas avalikkusele on teadetes antud vajalikku infot?
- 2.4. Kas teated on sõnastatud arusaadaval, osalemist hõlbustaval viisil?

3. Kaasamise tähtajad (AK art 6 lg 3, KeÜS § 28 lg 4)

- 3.1. Kas avalikkusele on jäetud piisavalt aega materjalidega tutvumiseks ja seisukoha avaldamiseks (arvestades mh materjalide mahtu, kättesaadavust, ajaperioodi)?
- 3.2. Kas avaliku arutelu toimumise aeg on osalemist hõlbustav?
- 3.3. Kas avaliku arutelu ja avaliku väljapaneku vahele on jäetud aega, et osapooled saaks enne arutelu (kirjalikult) suhelda?

4. Materjalide kättesaadavus (AK art 6 lg 6, KeÜS § 28 lg 5)

- 4.1. Kas asjas tähtsust omavad materjalid on üldse avalikult kättesaadavad?
- 4.2. Kas materjalid on lihtsalt juurdepääsetavad ja navigeeritavad?
- 4.3. Kas materjale uuendatakse jooksvalt?

¹ Kättesaadav: http://www.k6k.ee/files/kkinfo_kaasamine_l6plik.pdf

3. Punktid

Punkte jagatakse skaalal 1-5:

1 - "puudulik" - täidetud ei ole isegi Eesti seadustes sätestatud miinimumnõuded või kaasamine on ilmselges vastuolus üldnõuetega

2- "kasin" - täidetud võivad olla eriseaduste miinimumnõuded, ent kaasamine ei vasta täiel määral üldnõuetele

3 - "rahuldav" - ametnikud on täitnud eriseaduste miinimumnõuded ning puuduvad ilmselged vastuolud üldnõuetega

4 - "hea" - kaasamine vastab kaasamise üldnõuetele

5 - "eeskujulik" - ametnikud on näinud oluliselt lisavaeva, kaasamist võib tuua eeskujuks teistes protsessides

4. Kaasamise hinne

Koondhinne kaasamisele arvutatakse nelja kategooria hinde keskmisena, seejuures on kategooriad võrdse kaaluga.

Kategooriate keskmine hinne arvutatakse omakorda konkreetsete küsimuste osas antud hinnete põhjal. Kategooriate 1, 2 ja 4 hinnete puhul on küsimused võrdse kaaluga. 3. kategooria hinde arvutamisel on küsimuse 3.1. kaaluks 50%, küsimuste 3.2 ja 3.3. kaaluks 25%. Põhjuseks on, et materjalidega tutvumise ja kirjalike kommentaaride esitamise tähtaeg on hea kaasamise seisukohalt olulisem nõue kui arutelu toimumise aeg ning materjalide väljapaneku ja arutelu vaheline ajavahemik.